

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ У СИСТЕМІ ФАХОВИХ ПРАКТИК

Постановка проблеми у загальному вигляді... На сучасному етапі національного поступу пріоритет надано проблемам модернізації освітньої галузі на засадах компетентнісного підходу. Цей напрям є одним із перспективних способів поліпшення якості вітчизняної освіти й визнання рівня професійної підготовки фахівців у світовому освітньому просторі. Студіювання законодавчих і нормативних документів з питань освітньої політики, аналіз практичного досвіду діяльності навчальних закладів різних рівнів акредитації за останні роки переконує в інтенсивності реформування шкільної літературної освіти. На основі компетентнісного підходу розроблено варіанти Державного стандарту початкової загальної освіти (затверджено Постановою КМУ № 462 від 20 квітня 2011 р.), Концепції літературної освіти (затверджено наказом МОНМС України № 58 від 26 січня 2011 р.), проект Державного стандарту базової і повної середньої освіти тощо.

Оновлення підходів, форм, методів і прийомів шкільної літературної освіти спричиняє істотне зростання вимог до якісного рівня фахової підготовки словесників. А в умовах фрустраційного полікультурного простору, зумовленого нестандартністю і непрогнозованістю явищ літературно-мистецького процесу, зміщенням акцентів у системі цінностей людства, оновленням літературознавчої методології та ін., актуалізується роль літературознавчої компетентності у професійно-особистісній структурі вчителя української мови і літератури. Зазначену інтегративну професійно-особистісну якість розглядаємо як результат літературознавчої підготовки, що здійснюється на фоні компетентнісно-зорієнтованої освіти.

З огляду на це, постає необхідність реформування літературознавчої підготовки майбутніх учителів-словесників на засадах компетентнісного підходу, з обов'язковим урахуванням в її змісті новітніх досягнень наукової

галузі й освітньої інноватики. Пріоритетність підходу – в можливості самостійного усвідомленого пошуку необхідної інформації, її інтерпретації й аналізу для підвищення рівня теоретичної підготовки. Однією з ефективних форм здійснення такої навчально-пошукової праці майбутніх учителів української мови і літератури є фахові практики. У такому контексті постає необхідність побудови технології розвитку літературознавчої компетентності майбутніх учителів-словесників, в якій би максимально було враховано потенціал фахових практик.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми... Окремі проблеми професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури з позицій компетентнісного підходу висвітлено у працях О.М.Біляєва, О.Є.Бондарєвої, Л.В.Бутенко, Н.Й.Волошиної, О.А.Галича, С.О.Жили, Г.Д.Клочєка, О.М.Куцевол, Н.М.Остапенко, Є.А.Пасічника, М.І.Пентиліук, В.Ф.Погребєнника, О.М.Семеног, А.Л.Ситченка, І.В.Соколової, Г.Л.Токмань, В.І.Шуляра та ін. Різномасштабні питання, пов’язані з особливостями організації і проходження фахових практик у системі професійної освіти словесників, перебувають у центрі наукових інтересів Г.П.Кузнєцової, О.М.Семеног, Т.В.Симоненко, О.В.Тереховської, С.В.Цінько та ін. Крім того, літературознавчі, педагогічні, психологічні, методичні питання щодо підготовки майбутніх учителів активно обговорюються протягом останнього десятиліття на симпозіумах, конгресах, наукових, науково-практичних конференціях, методологічних і методичних семінарах регіонального, всеукраїнського і міжнародного рівнів.

За інформаційними матеріалами МОНМС України (плани проведення конференцій) упродовж останніх п’яти років було організовано і проведено понад тридцять конференцій всеукраїнського і міжнародного рівнів, присвячених актуальним проблемам фахової підготовки вчителів основної школи, і близько п’ятнадцяти – з літературознавчих питань [4].

Однак нерозв'язаною залишається проблема оптимального використання потенціалу фахових практик у формуванні літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури.

Формулювання мети статті... Зважаючи на це, у статті представимо загальнотеоретичні аспекти авторської технології формування літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: уточнити зміст поняття «фахова практика майбутнього вчителя української мови і літератури»; проаналізувати мету, завдання і зміст різних видів практик у напрямі вироблення у них високого рівня літературознавчої компетентності; виявити системоутворювальні фактори технології формування літературознавчої компетентності у системі фахових практик.

Виклад основного матеріалу дослідження... В умовах розвитку полікультурного простору успішно самореалізуватися й досягти високих показників у виконанні мети і завдань шкільної літературної освіти зможе лише висококваліфікований спеціаліст із високим рівнем літературознавчої компетентності. Природу цього професійно-особистісного феномену розуміємо як цілісний багаторівневий комплекс властивостей особистості, що забезпечує ефективне, раціональне і творче використання літературознавчих знань і філологічних умінь для вирішення завдань шкільної літературної освіти, пов'язаних із успішною адаптацією людини в суспільстві.

Формування літературознавчої компетентності у майбутніх учителів української мови і літератури передбачено головною метою літературознавчої підготовки, що здійснюється на засадах науковості, цілісності, системності, неперервності, тісного взаємозв'язку з практикою й детермінується положеннями законодавчих актів і нормативних освітніх документів. За навчальними планами підготовки вчителів української мови і літератури за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» передбачено опанування дисциплін літературознавчого циклу («Вступ до літературознавства», «Фольклор», «Історія української/зарубіжної літератур»,

«Літературне краєзнавство», «Методика викладання української/зарубіжної літератур», «Порівняльне літературознавство», «Теорії літератури», «Актуальні проблеми сучасного літературознавства», «Основні напрями сучасного літературного процесу», «Методологія літературознавчого дослідження»), літературознавчих спецкурсів і спецсемінарів, проходження фольклорної, літературно-краєзнавчої, діалектологічної, музеєзнавчої, етнографічної і педагогічних практик.

З метою формування високого рівня літературознавчої компетентності майбутніх словесників фахову підготовку слід організовувати таким чином, щоб студенти здобували максимальну кількість затребуваних і перспективних загальнотеоретичних знань, підкріплених конкретними фактами, у поєднанні з практичними навичками їх пошуку, розуміння, усвідомлення, інтерпретації та використання у майбутній професійній діяльності. За таких умов уможлиблюється соціальна захищеність молодих фахівців і забезпечується успішність їхньої адаптації в суспільстві. Одним із ефективних способів формування знань, умінь і навичок – структурних елементів літературознавчої компетентності – є фахові практики.

Логіка думки зумовлює до уточнення сутності поняття «практика». С.У.Гончаренко в українському педагогічному словнику виводить етимологію означеного поняття від грец. «πρᾶξις», що у перекладі означає діяння, активність. Учений визначає практику як цілеспрямовану, чуттєво-предметну діяльність людей, зумовлену специфікою соціального буття, змістом якої є перетворення природи і суспільства; як специфічну людську форму життєдіяльності та спосіб буття людини у світі. При цьому академік розмежовує поняття «практика виробнича учнів» і «педагогічна практика студентів». Перший із них стосується праці учнів у промисловому чи сільському господарстві й організовується у встановлені навчальним планом періоди з навчальною метою. Педагогічну ж практику визначає способом вивчення студентами природи навчально-виховного процесу шляхом безпосередньої участі в ньому [1, с.268]. У педагогічній енциклопедії зміст

практики пояснено як свідому, специфічну, цілеспрямовану діяльність, що є основою пізнання і критерієм істини. Основні її ознаки: цілісність об'єктивного й суб'єктивного, єдність буття і свідомості [3, с.456]. У філософському словнику семантику поняття потрактовано як розмаїття способів реалізації буття людини, що має різні форми закріплення, відтворення і розвитку людського досвіду в умовах їхнього життя, засобах їхньої діяльності, схемах самоствердження. У «Сучасному тлумачному словнику української мови» подано таку дефініцію поняття «практика»: (від грецьк. *praktikos* – активний, діяльний) – чуттєво-предметна діяльність людей, змістом якої є перетворення матеріальних систем (природних, соціальних і самих людей) [6].

Найбільш поширеними формами практики визначено: матеріальне виробництво (праця), спрямоване на перетворення природи, природного (натурального) буття; соціальну дію, що передбачає перетворення суспільного буття, зміну соціальних взаємостосунків; науковий експеримент, духовну практику, діяльність щодо пошуку шляхів сходження до мудрості, способів духовного вдосконалення [7].

Узагальнення наведених дефініцій дає підстави визначати практику як специфічну, свідому, цілеспрямовану, чуттєво-предметну діяльність людей, що забезпечує розвиток суспільства.

В «Енциклопедії освіти» сформульовано визначення поняття «практика навчальна» – діяльність студентів, що є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців у навчальних закладах і проводиться на відповідно оснащених базах навчальних закладів, а також на сучасних підприємствах, організаціях різних галузей господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі, державного управління [2, с.704].

Сучасні дослідники (Л.В.Бутенко, С.У.Гончаренко, Г.П.Кузнєцова, О.М.Семенов, Т.В.Симоненко та ін.) тлумачать зазначений термін як невід'ємний компонент навчально-виховного процесу, що здійснюється у реальних виробничих умовах із метою формування уявлень про певний фах,

вироблення практичних умінь і навичок, набуття досвіду самостійної діяльності з обраної спеціальності.

Усвідомлення наведених дефініцій доводить значущість феномену практики у формуванні літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури. Практика поєднує різні види чуттєво-предметної діяльності людини (літературну, мистецьку, культурну, педагогічну, психологічну, технічну, художню тощо). У контексті нашого дослідження *фахову практику майбутніх учителів української мови і літератури уявляємо як багатогранну, складну і цілісну систему, що має одним із завдань – формування комплексу знань, умінь і навичок – структурних компонентів літературознавчої компетентності.*

Однак вивчення практичного досвіду діяльності ВНЗ переконує у деякій автономності й окремішності кожного виду фахових практик, що негативно відбивається на безперервному і тривалому процесі формування літературознавчої компетентності. Звичайно, кожному із різновидів практики притаманні специфічні мета, завдання, засоби їх досягнення, зміст, мотиви, результат діяльності.

Зокрема мету фольклорної практики визначає комплексне дослідження культурного досвіду мешканців конкретного населеного пункту шляхом вивчення уснопоестичних текстів для поглиблення знань майбутніх учителів-філологів із традиційної етнічної культури. Завданнями літературно-краєзнавчої практики передбачено вивчення зв'язків між історико-літературним процесом і літературним середовищем певної місцевості шляхом збирання, впорядкування й узагальнення текстів про літературу, а також пошук правдивої інформації про маловідомі, сумнівні чи дискусійні факти та явища загальномистецького простору. Основною метою діалектологічної практики є комплексне обстеження мовної картини конкретного регіону шляхом вивчення «живого мовлення місцевого населення». Етнографічну практику зосереджено на поглибленні теоретичної підготовки про локальні особливості традиційно-побутової культури та

способи господарювання етнічних спільнот шляхом осмислення матеріального, духовного і соціонормативного аспектів народної культури, дослідження родинно-побутових, громадських і господарських традицій. Музеезнавчу практику спрямовано на поглиблення, закріплення і систематизацію знань, комплексу практичних умінь і навичок роботи з музейними експонатами. Завданнями педагогічної практики передбачено підготовку до самостійного і цілісного виконання функцій учителя української мови і літератури та класного керівника в загальноосвітньому навчальному закладі, в удосконаленні мовнокомунікативної, літературознавчої, психологічної, педагогічної, методичної компетентностей майбутніх студентів-філологів, опануванні сучасних освітніх технологій, набутті вмінь виконувати науково-педагогічне дослідження. Науково-дослідницька практика передбачає осмислення специфіки технологій філологічної діяльності, поглиблення теоретичних знань із літературознавчих, лінгвістичних, педагогічних, психологічних, методичних наук, які є підґрунтям для формування професійної компетентності, формування умінь розвивати філологічні схильності вихованців шляхом осмислення специфічної природи художнього слова, діалогічного опанування тексту і змісту художніх творів [5].

Представлений вище огляд мети і завдань літературно-краєзнавчої, фольклорної, діалектологічної, музеезнавчої і педагогічних практик переконує, що у нормативних положеннях і програмах, які визначають зміст і регламентують організацію фахових практик, закладено вимоги до формування літературознавчої компетентності.

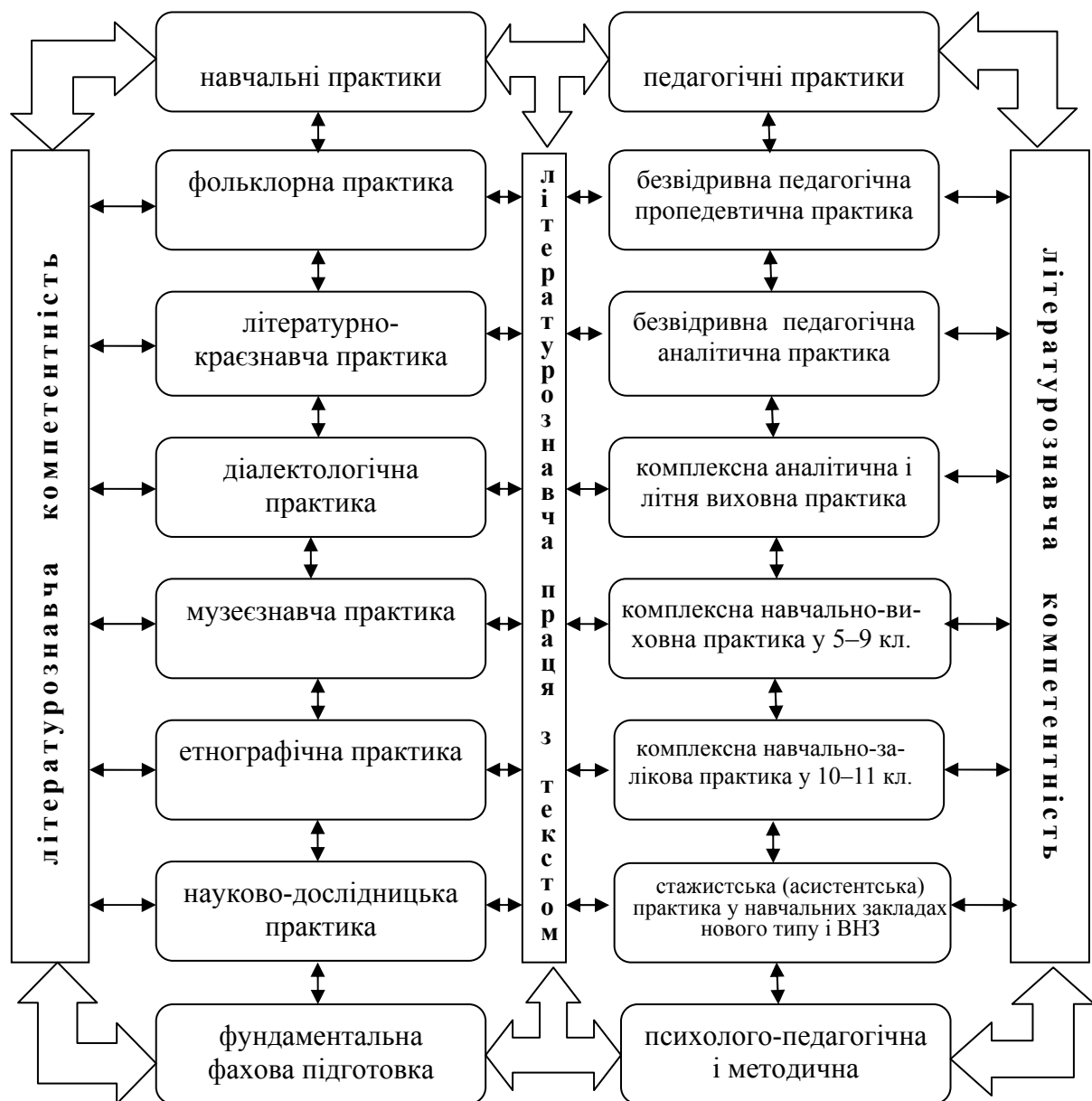
У процесі проходження практик студенти визначають характерні ознаки текстів, відшуковують фактуально-змістову інформацію про авторство конкретних творів, історію їх написання й видання, біографічні відомості про літераторів, описують, узагальнюють і систематизують засоби, художні форми і теми у фольклорній і літературній спадщині конкретного населеного пункту тощо. Саме під час виконання завдань фахових практик майбутні

словесники шляхом літературознавчої діяльності з різними видами текстів (автохтонними, діалектними й літературно обробленими, усними, рукописними, друкованими й електронними) мають змогу розкрити таємниці самобутньої культури українського народу, усвідомити її іманентні характеристики, зануритися у внутрішній світ, зрозуміти психологічний стан українців, своєрідність їхніх думок і побачити красу душі рідного народу й усвідомити її колорит у розрізі загальнокультурної картини світу. Інформація, здобута під час проходження практик, зміцнює і доповнює знання з інших навчальних курсів, а також стає основою створення оригінальних сценаріїв навчальних і позанавчальних занять, які студенти можуть продемонструвати під час педагогічної практики.

Отже, одним із об'єктів дослідження майбутніх учителів української мови і літератури у процесі проходження практик є текст. Відтак серед основних способів результативного виконання завдань практик викристалізовується літературознавча праця з текстом (пошук, сприймання, розуміння, усвідомлення, оцінка наявних текстів, створення власних та їх інтерпретація). У системі шкільної літературної освіти центральним об'єктом також є текст (художній, науковий, публіцистичний), що ставить необхідність проходження педагогічної практики з урахуванням текстоцентричного підходу. Як бачимо, спільний компонент діяльності студентів-практикантів – літературознавча праця, що реалізується через систему її різновидів, безпосередньо залежить від рівня сформованості літературознавчої компетентності та впливає на її подальший розвиток.

Зважаючи на це, виокремлюємо системоутворювальний фактор технології формування літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури у системі фахових практик – це літературознавча праця з текстом, спрямована на формування літературознавчої компетентності, що схематично відображено на рис. 1.

Рис. 1. Структурно-організаційна модель технології формування літературознавчої компетентності студентів-практикантів

Активність людської свідомості і пізнання детермінується їх зв'язком із практичною діяльністю, а активність суб'єкта пізнавального процесу обумовлюється його практичним ставленням до дійсності. Отже, пізнання, що має місце у фундаментальній фаховій, психолого-педагогічній і методичній підготовці, взаємопов'язане з практикою, як два невід'ємні компоненти єдиного процесу спрямованого на формування літературознавчої компетентності. Виникає необхідність конкретизації умінь, які сприяють

успішному виконанню завдань фахових практик і таким чином набувають подальшого розвитку й удосконалення.

Головними видами літературознавчої діяльності студентів під час проходження всіх різновидів практик є науково-дослідницький, усвідомлювально-інтерпретаційний, оцінно-зорієнтований, рефлексивно-організаційний, текстологічний, методологічний. Навчально-освітня літературознавча діяльність має місце під час комплексної навчально-виховної у 5 – 9 класах, комплексної навчально-залікової у 10 – 11 класах і стажистської (асистентської) педагогічних практик. Результативність кожного із видів літературознавчої праці студентів-практикантів залежить від рівня сформованості комплексу відповідних знань, умінь і навичок.

Сукупність умінь, що входять до структури літературознавчої компетентності, реалізуються і набувають подальшого розвитку у системі фахових практик, графічно відображено на рис. 2.

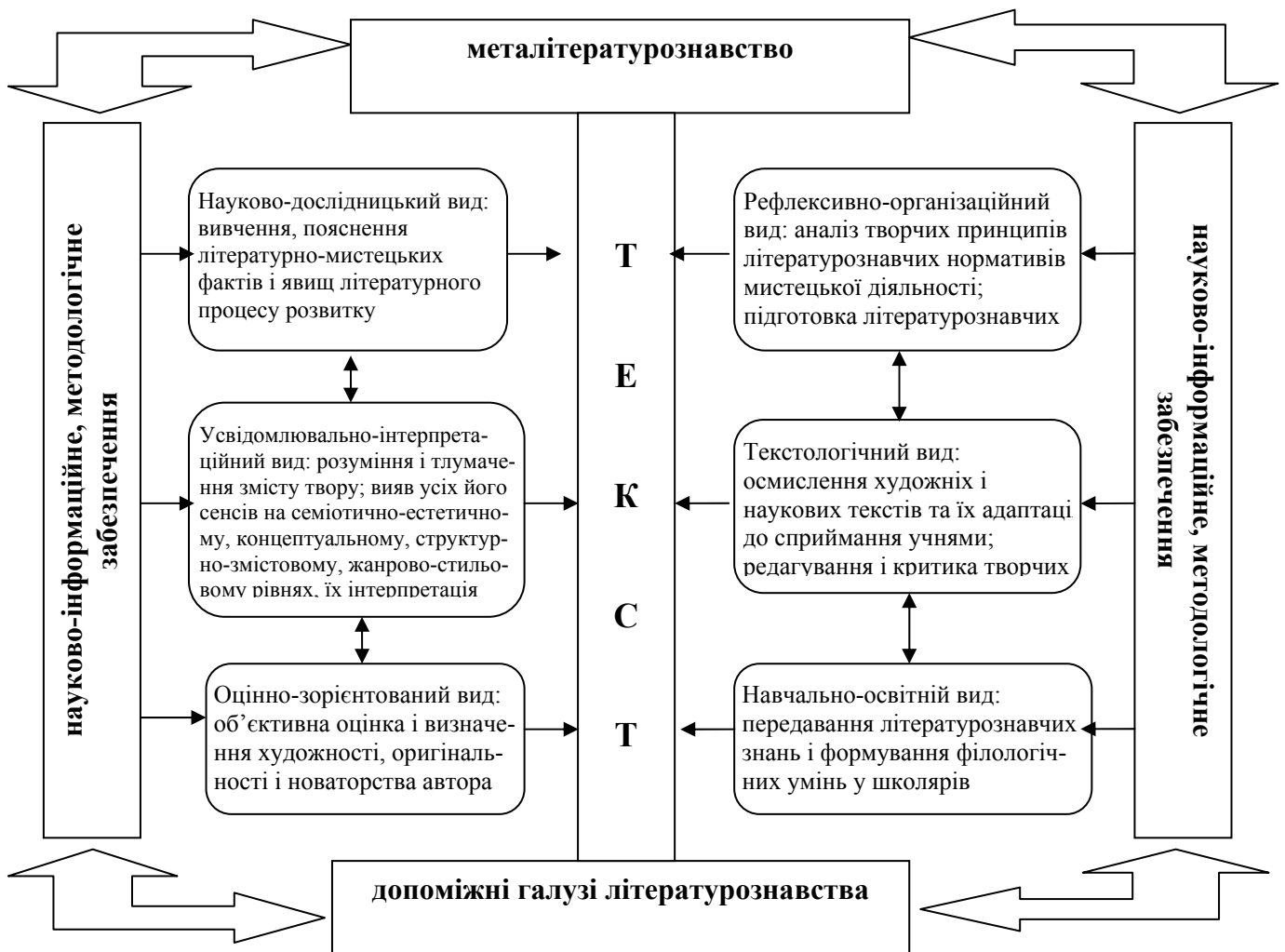

Рис. 2. Уміння, що входять до структури літературознавчої компетентності, і реалізуються та набувають подальшого розвитку у системі фахових практик майбутніх учителів української мови і літератури

Докладніше зупинимось на їх характеристиці. Успішність науково-дослідницького різновиду літературознавчої праці студентів-практикантів забезпечує комплекс умінь емпірично пізнавати як окремі літературно-мистецькі явища, так і літературу в цілому, організовувати і здійснювати літературознавче дослідження. Науково-дослідницька праця філологів під час проходження практики передбачає вивчення всіх аспектів літературного процесу (походження окремих явищ словесного мистецтва, їх ґрунтовний аналіз, з'ясування літературних впливів тощо).

Однак істотну роль в іманентному вивченні художньої писемності, спрямованому на осмислення конкретних фактів і явищ літературного

процесу відіграють особистісні почуття, читацькі інтереси практикантів. Трапляється, що в процесі досягнення попередньо визначеної цілі змінюються потреби пізнання, вдосконалюється рівень пізнавальної діяльності студентів-практикантів. З огляду на це у формулюванні завдань практики, визначенні її змісту і бази проходження слід ураховувати індивідуальні інтереси майбутніх учителів української мови і літератури (йдеться про мотивацію навчально-пошукової і пізнавальної діяльності, вироблення у майбутніх фахівців стійкого прагнення до виконання науково-дослідницької роботи і подальше їх стимулювання у системі професійної освіти).

Зазначені аспекти обумовлюють зміст фольклорної, літературно-краєзнавчої, діалектологічної, етнографічної, музеєзнавчої і педагогічних практик. У процесі фахових практик студенти визначають характерні ознаки художніх текстів, знаходять фактуально-змістову інформацію про авторство конкретних творів, історію їх написання й видання, біографічні відомості про літераторів, описують, узагальнюють і систематизують засоби, художні форми і теми у фольклорній і літературній спадщині конкретного населеного пункту тощо. Одним із аспектів технології формування літературознавчої компетентності у системі фахових практик є здобуття знань не тільки про літературні факти, явища, а й вивчення об'єктів, пов'язаних із ними.

Незалежно від форм проходження практик (експедиційної, музейної чи архівної), успішність виконання основних завдань практики прямо пропорційна рівню розвитку навичок студентів щодо отримання, обробки необхідної інформації, логічного і лаконічного оформлення власної думки стосовно конкретного мистецького явища.

Різновидами літературознавчої праці, що мають місце під час проходження усіх видів практик і впливають на утворення у свідомості студентів цілісного образу літературного простору, також визнаємо усвідомлювальний та інтерпретаційний. Серед основних навичок, що забезпечують продуктивність розуміння, запам'ятовування й об'єктивність

інтерпретації фактичної інформації, слід виокремити вміння адекватно сприймати, розуміти і тлумачити зміст художніх і наукових (літературно-критичних, теоретико-літературних) текстів, знаходити і трактувати приховані ідеї, символи, підтекст; виявляти смисли художнього твору на семіоестетичному, концептуальному, структурно-змістовому, жанрово-стильовому рівнях. Означені вміння сприяють виконанню завдань фольклорної, літературно-краєзнавчої, музеєзнавчої, етнографічної, науково-дослідницької, педагогічної практики і набувають подальшого розвитку і вдосконалення.

Світоглядна позиція, згідно якої процес інтерпретації художніх творів розглядається як один із шляхів створення сприятливого середовища для соціального діалогу між старшим і молодшим поколіннями, аргументує авторську думку, що результативність експедиційної роботи залежить від умінь студента-практиканта сприймати й інтерпретувати змістовно-фактуальну, змістовно-підтекстову і змістовно-концептуальну інформацію, здобуту у процесі пошуково-дослідницької праці та формувати такі вміння у вихованців під час педагогічної практики.

Оцінно-зорієнтована літературознавча праця можлива за наявності сформованих умінь глибоко осмислювати текст художнього твору; розмірковувати і визначати особливості індивідуального стилю митців на основі аналізу художнього мовлення; користуючись теоретико-літературним інструментарієм, об'єктивно оцінювати мистецькі твори й визначати рівні їх художності; з'ясовувати оригінальність і новаторство автора, роль літературного твору в загальнокультурному розвитку, окреслювати його естетичну, культурну, мистецьку, соціальну, націєтворчу значущість; формувати такі вміння у вихованців і сприяти розвитку їхніх естетичних смаків та читацької культури. Окреслені вміння реалізуються і набувають подальшого вдосконалення під час фольклорної, музейної, краєзнавчої, науково-дослідницької і педагогічної практик.

Рефлексивно-організаційна літературознавча діяльність студентів-філологів реалізується на основі вмінь аналізувати творчі принципи і літературознавчі нормативи мистецької праці письменників у процесі фольклорної, краєзнавчої і науково-дослідницької практик. Навички ж, пов'язані з формуванням нормативних вимог до літературної творчості школярів, віддзеркалюються на комплексній навчально-виховній у 5 – 9 класах, комплексній навчально-заліковій у 10 – 11 класах, стажистській педагогічних практиках.

Текстологічну літературознавчу працю майбутні словесники мають можливість реалізувати шляхом застосування вмінь адаптувати художні тексти митців відповідно до рівня запитів і підготовки учнів під час педагогічної практики, а також навичок – аналізувати і редагувати творчі пошуки вихованців.

Навчально-освітня літературознавча діяльність майбутніх педагогів-філологів ґрунтується на досконалому володінні педагогічними вміннями ефективно організовувати літературну освіту учнів з урахуванням наукових і освітніх інновацій, формувати у школярів читацьку культуру й естетичні смаки, прищеплювати стійкий інтерес до професії учителя мови і літератури, літературознавця, літературного критика, теоретика літератури, журналіста у процесі педагогічної практики.

Методологічно зорієнтована літературознавча праця можлива на основі сформованих умінь до пошуку, продумування й вибору найбільш оптимальних принципів, способів, методів, прийомів і засобів виконання літературознавчих завдань краєзнавчої, музеєзнавчої, науково-дослідницької, і педагогічної практик. Означений вид діяльності є структурним компонентом усіх попередньо зазначених різновидів літературознавчої праці. Саме рівень методологічно зорієнтованої літературознавчої діяльності визначає готовність студента до успішного виконання завдань, детермінованих вимогами фаху і є підвалиною у виробленні літературознавчої культури. Важливою її особливістю вважаємо

спроможність особистості суб'єктивно розуміти й усвідомлювати закономірності історико-літературного і мистецько-творчого процесів, її готовність до постійного «методологічного пошуку». Йдеться про оволодіння студентами-практикантами рефлексивною діяльністю, пов'язаною із виокремленням сенсів, основ, ідей літературно-мистецьких фактів і явищ як особистісно значущих у контексті власного саморозвитку, самовдосконалення й досягнення ефективності у виконанні завдань педагогічної практики. Рівень рефлексії виявляють, з одного боку, у прагненні особистості майбутнього вчителя осмислити внутрішні механізми літературно-мистецького і літературно-творчого процесів, а з іншого – в аналітичному підході до власного досвіду творчої і науково-пізнавальної діяльності. Зважаючи на це, суттєвим виявом рефлексії критичного мислення студентів буде «конструктивна спрямованість» самоаналізу власної літературознавчої діяльності на краєзнавчій, музейній чи педагогічній практиках.

У процесі фахових практик студенти поглиблюють літературознавчі знання, котрі формують світоглядне уявлення про образ літератури у загальнокультурній площині. При цьому наголосимо: адекватне і правильне розуміння образу літературного простору складає один із центральних елементів літературознавчої компетентності майбутніх учителів.

Кожний із різновидів практик має свою мету і завдання, специфічну технологію й особливості організації та проходження. Однак, крім вузькопрофільного і власне фахового спрямування, виконання завдань будь-якого із різновидів практик має і літературознавчу та практико-зорієнтовану самобутність (ідеться про літературознавчу працю студентів на практиках із метою, по-перше, професійного самовдосконалення і саморозвитку та, по-друге, про адаптованість такої праці до потреб шкільної літературної освіти), що і дозволяє оптимально використати потенціал кожного різновиду практики у формуванні літературознавчої компетентності майбутніх

учителів-словесників. Сформульована думка визначає основу авторської технології.

Висновки і перспективи подальших досліджень... На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

- 1) формування літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури закладено у положеннях і програмах фахових практик, розроблених на основі нормативних положень законодавчих актів і освітніх документів;
- 2) фахова практика майбутніх учителів української мови і літератури є багатогранною, складною і цілісною системою, що має одним із завдань – формування комплексу знань, умінь і навичок – структурних компонентів літературознавчої компетентності шляхом літературознавчої діяльності з текстами різних видів;
- 3) системоутворювальним фактором технології формування літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури є це літературознавча праця з текстом, спрямована на формування літературознавчої компетентності;
- 4) система фахових практик має значний потенціал для вироблення високого рівня літературознавчої компетентності майбутніх учителів української мови і літератури, що реалізується через літературознавчу діяльність студентів-практикантів.

З огляду на зазначене перспективним напрямом подальших досліджень є розробка й удосконалення науково-методичного супроводу фахових практик у напрямі формування літературознавчої компетентності майбутніх словесників.

Список використаних джерел

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В.Г.Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Педагогика: Большая современная энциклопедия / Сост. Е.С. Рапацевич – Мн. : «Современное слово», 2005. – 720 с.
4. Плани проведення науково-методичних конференцій та науково-практичних семінарів з проблем вищої освіти і науки професорсько-викладацького складу в системі МОН України на 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 рік – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/osvita/25-vishcha/4685-navchalni-programi-plani-proekti>
5. Семеног О.М. Фахова практика вчителя-словесника: навч. посібн. / О.М.Семеног, Л.О.Базиль, Т.І.Дятленко. – Луганськ: «Ноулідж», 2011. – 496 с.
6. Сучасний тлумачний словник української мови: 65000 слів / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубчінського. – Х. : ВД «Школа», 2009. – 950 с.
7. Философский словарь. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/p/praktika.html>